CITADELLET I LANDSKRONA

LANDSKRONA

Landskrona stad fick möjligen sina första stadsprivilegier den 20 mars 1413, då fiskeläget Sønder Sæby gavs stadsprivilegier av unionskungen Erik av Pommern. Årtalet för grundande av samhället har på senare år blivit omdiskuerat, då man på danska Rigsarkivet funnit ett diplom daterat 1405 vari ortnamnet "Landzcrone" förekommer och således kan namnet ha existerat minst 8 år tidigare än man förut trott. Redan före digerdöden låg orten Søndre Sæby på samma plats. Ortnamnets stavning har under åren varierat; Landszkrone (1413), Landskrone (1449). Före 1658 lär staden även stundom stavats "Lands Crone" och "Landscrone". Säby lever kvar som namn på en kyrkby i den kvarvarande delen av Säby socken strax norr om staden. År 1410 skänkte Erik av Pommern tomt och jord på den landtunga där Landskrona sedan skulle komma att ligga till ett karmelitkloster, År 1412 gavs engelska köpmän rätt att handla vid Landskrona och 1413 fick Landskrona stadsrättigheter. År 1428 plundrades och brändes Landskrona av Hansan under kriget mot den nordiska unionen. Under återuppbyggnaden uppfördes den stora stadskyrkan Sancti Johannis Baptistae ("Johannes Döparens kyrka"), som var nästan lika stor som Lunds domkyrka och vid sidan av Malmö Sankt Petri kyrka Skånes största gotiska kyrka. Landskronas borgare kom under början av 1500-talet att stödja Kristian II, i förhoppning att vinna ökat självstyre för staden. 1525 och 1535 intogs dock staden av danska trupper.[6] 1549 lät Kristian III av Danmark påbörja byggandet av Landskrona slott, Citadellet.

Landskrona citadell eller Landskrona slott är en fästning i Landskrona, Skåne län. Citadellet är en av Nordens bäst bevarade vattenfästningar från 1500-talet med ett välbevarat vallgravssystem. Det har även varit fängelse. Här finns både en gammal fängelsehåla och ett fängelsetorn.

Numera ägs citadellet av Statens fastighetsverk. Citadellet är statligt byggnadsminne sedan 25 januari 1935. Slottet används till festarrangemang och guidade visningar.

Citadellet i Landskrona var redan från början avsett som en ren försvarsanläggning. Grundplanen var kvadratisk och slottet omgavs av en sjuttio meter bred vallgrav. Huvudlängan mot sundet var kraftigt bestyckad. Borgens andra sidor var skyddade av spärrmurar med hörntorn. År 1644 intogs Landskrona av Gustaf Horn under det Torstensonska kriget, men danskarna återfick staden året därpå.

Landskrona citadell användes som fästningsfängelse från 1700-talets början. Sedan citadellet utdömts som landsfästning 1822 fungerade det enbart som fängelse fram till 1940. Sedan dess har det tillfälligt använts som militärförläggning och flyktingläger, men i huvudsak stått tomt. Av den äldsta slottsanläggningen är själva huvudbyggnaden och hörntornen bevarade. Övrig bebyggelse inom den ursprungliga borgen har växlat mycket under årens lopp. Omfattande restaureringsarbeten utfördes 1971-75 under ledning av arkitekt Sven Silow.

Fängelse till 1940

Landskrona citadell användes som fästningsfängelse från 1700-talets början. Sedan citadellet utdömts som landsfästning 1822 fungerade det enbart som fängelse fram till 1940.

HISTORIA

Den danske kungen Christian III beslöt 1549 att anlägga en fästning i Landskrona. Den uppfördes under drygt 10 års tid som en kvadratisk borg, med fyra torn och omgivande vattengrav. Sedan Landskrona blivit svenskt förstärktes fästningen mycket kraftigt och 1667–1675 anlades det yttre försvarssystemet med de stora bastionerade jordvallarna. Utanför slottsmurarna och inre vallgraven, men innanför vallarna, byggdes under första hälften av 1700-talet ett antal ännu bevarade byggnader såsom Officersflygeln och det intilliggande Tyghuset, Fortifikationshuset och Artilleribaracken, som också kallas "Gula Kasernen". Även Kronobageriet uppfördes vid denna tid, men har senare helt om- eller nybyggts till bostadshus.

HISTORIA

Kristian III, född 12 augusti 1503, död 1 januari 1559, kung av Danmark och Norge från 1534. Son till Fredrik I av Danmark och Anna av Brandenburg.

Kristians tyskpräglade uppfostran gjorde att han tidigt kom i beröring med den lutherska reformationen. Han bevistade med sin hovmästare Johan Rantzau riksdagen i Worms 1521.

Kristian III tillsatte 1543 en trolldomskommission i Malmö vilket ledde till att Gyde Spandemager utpekades som trollkona och avrättades genom bålbränning i Malmö året efter.

Gift 1525 med Dorothea av Sachsen-Lauenburg.

Häxprocesserna i Malmö tillhör i huvudsak Danmarks historia, då de inträffade i synnerhet under slutet av 1500-talet och början av 1600-talet, ungefär ett sekel före Det stora oväsendet. Malmö och Skåne var vid tiden en del av Danmark, och man följde därför dansk trolldomslag. Rättegångarna skedde på stortorget framför Malmö rådhus och fångarna hölls fängslade i rådhuskällaren där de också torterades. Det totala antalet rättegångar uppgick till 63. Av de åtminstone 83 anklagade personerna avrättades 38 genom att brännas levande på bål.

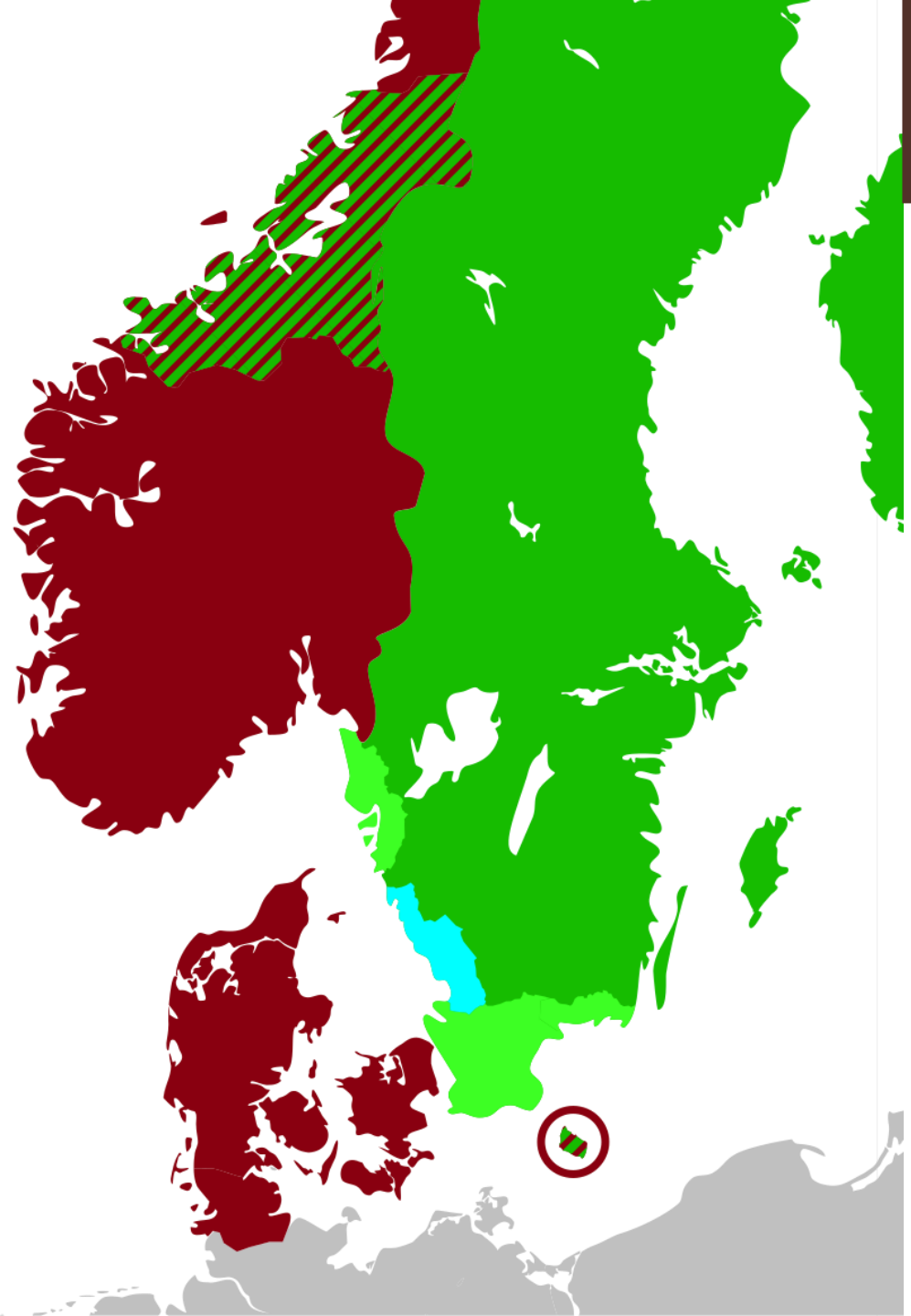

FREDEN I ROSKILDE 1658

Ljusgröna områden överlämnades till Sverige, randiga områden blev åter danska vid Freden i Köpenhamn. Halland (turkos) var sedan tidigare överlämnat till Sverige på 30 år men blev nu permanent svenskt.
Freden i Roskilde är det fredsfördrag mellan Sverige och Danmark-Norge som slöts i den danska staden Roskilde den 26 februari 1658. Det avslutade det av Danmark påbörjade Karl X Gustavs första danska krig. Under kriget hade Karl X Gustav från Jylland tågat på isen över Bälten mot Köpenhamn med den svenska armén.

Efter freden i Roskilde 1658 blev bland annat Skåne svenskt. Mellan 1667 och 1675 byggde svenskarna ut anläggningen till Nordens modernaste fästning. De yttre försvarsverken uppfördes med omfattande bastioner av jordvallar och med vattenfyllda vallgravar. På 1700-talet byggdes huvudlängan om till ett bombsäkert magasin. Dessutom uppfördes Officersflygeln, Gula kasernen och Tyghuset. I samband med detta drogs vallgraven tillbaka. Dessförinnan gick vattnet ut till jordvallen på bilden till höger.

Fredrik I bestämde 1746 att hela landet skulle befästas. Vid Landskrona byggdes Adolfsfäste på grundet Gråen i Öresund. Fästningen var av holländsk utformning och liknande en stjärna ovanifrån. Den skulle vara en viktig strategisk fästning i väst. Arbetena stoppades dock 1788 och anläggningen på Gråen blev aldrig färdigbyggd. Detta för att arbetet fortskred så långsamt, att det möjligen skulle stått klart 2110. Kruttornet från början av 1800-talet finns emellertid kvar.

Från början av 1700-talet placerades fångar på fästningen. Den blev 1827 fängelse för livstidsdömda. På 1860-talet gjordes stora byggnadsarbeten. En fängelsebyggnad tillkom och den östra rundeln byggdes om till cellfängelse. Ett nytt kommendanthus samt bostad åt fängelsedirektören tillkom. Vid en brand 1886 skadades huvudbyggnaden, varefter de två övre våningarna blev sammanslagna.

Under 1900-talet användes fängelset som tvångsarbetsanstalt för kvinnor fram till 1940. En av de personer som satt på fästningen var Hilda Nilsson. 1940 övertog militären på nytt fästningen och anlade ytterligare fort på Gråen. Efter andra världskriget övergav militären citadellet och det blev en flyktinganstalt. Citadellet började allt mer att förfalla tills man med statliga pengar renoverade fästningen.

På fästningsvallarna runt citadellet ligger ett av Sveriges äldsta koloniområden. Citadellets koloniområde ägs av Statens Fastighetsverk och förvaltas av Landskrona stad, som i sin tur arrenderar ut kolonilotterna. Välbevarade stugor med ursprungliga trädgårdar ligger placerade längs vallgravarna.

Hilda Nilsson, "änglamakerskan på Bruksgatan".

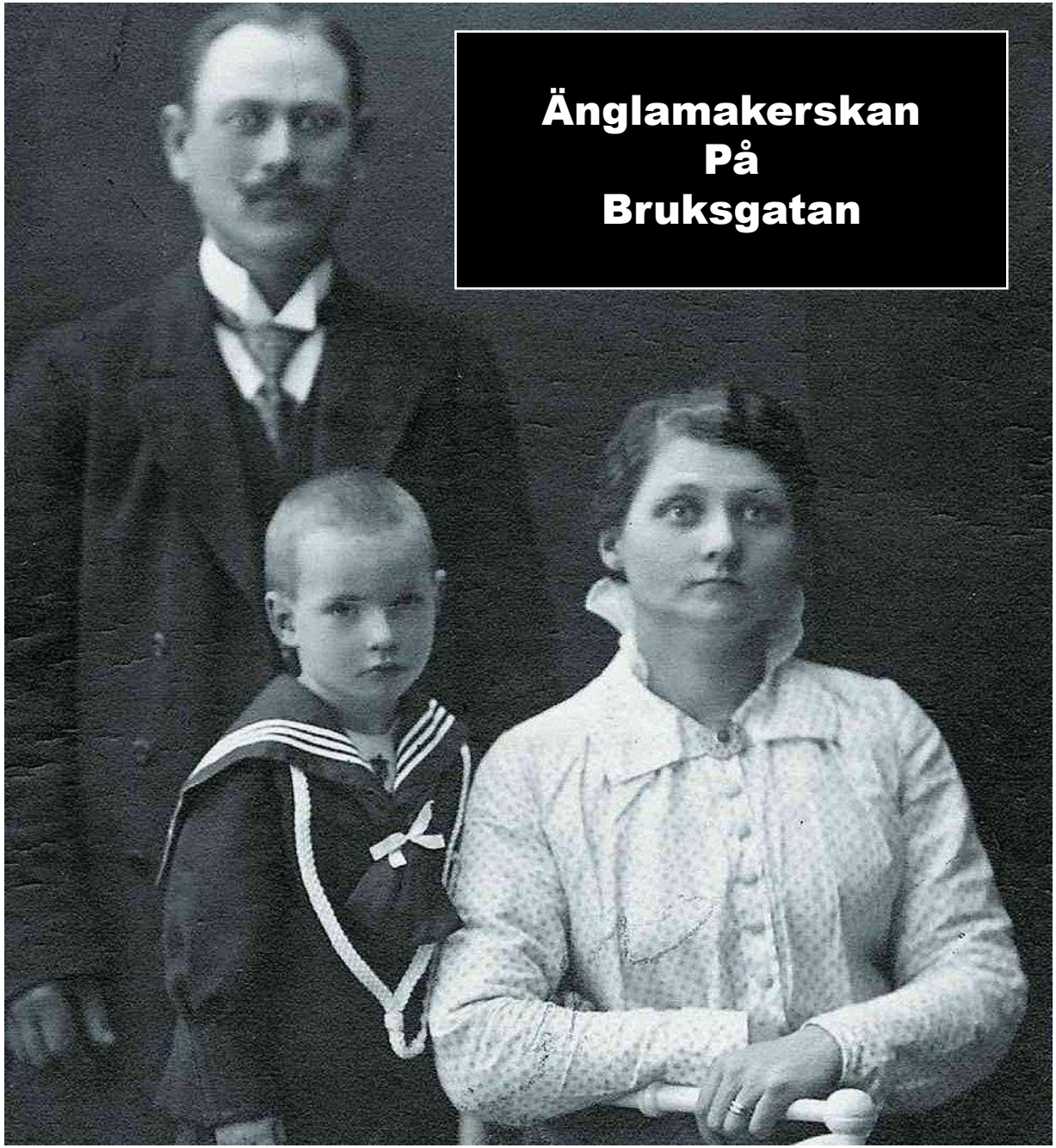

Hilda Nilsson, född Lagerstedt 24 maj 1876 i Tirup, Svalövs kommun, död 10 augusti 1917, var en svensk seriemördare, känd som "änglamakerskan på Bruksgatan".

Nilsson dömdes år 1917 för mord på sju barn och dråp av ett.

Rättegången som inleddes den 2 juni 1917, med uppehåll för sinnesundersökning, och slutade den 14 juni 1917 med att hon dömdes till döden.

Hon förekom dock ytterligare rättsliga processer genom att ta livet av sig då hon befann sig i rättsligt förvar på Landskrona citadell genom att hänga sig med en snara av en linneduk fastbunden vid cellfönstret. Hilda Nilsson betraktas som Sveriges värsta kvinnliga seriemördare.

Hilda Nilsson bodde i Helsingborg. Hon och hennes man hade stora skulder, och behövde ett sätt att kunna betala dessa skulder, som vid den tiden ofta drevs in på laglöst sätt. Nilsson började då mot betalning att ta emot spädbarn från mödrar som fött barnet utom äktenskapet. Den lilla summa som hon erhöll var dock långt ifrån tillräcklig för att vårda ett barn, och Hilda Nilsson började då en verksamhet där hon tog emot barnen för att sedan ta deras liv kort efter betalningen. Detta var möjligt då myndigheterna sällan eller aldrig kände till barnets existens och då mödrarna ofta inte ville träffa sina bortlämnade barn.

Ett sätt på vilket hon tog livet av sina fosterbarn var att lägga dem i en badbalja för att sedan lägga tunga objekt ovanpå barnet, såsom en tvättbräda och en kolhink. Hon lämnade sedan rummet för att återvända ett par timmar senare och då finna barnet dött. Hilda Nilsson brände sedan barnets kropp.
Nilsson lyckades genomföra ett stort antal övertaganden utan att bli påkommen som änglamakerska, ett inte helt okänt sätt för fattiga kvinnor att få pengar. Det som skilde Nilsson från flertalet andra änglamakerskor var att hon aktivt tog livet av sina fosterbarn, medan de flesta andra enbart lät barnen leva i misär och svält, varigenom de på så vis dog.

Detta sätt gjorde att många mödrar tvekade att lämna bort sina barn till dessa miserabla förhållanden och änglamakerskorna avslöjades relativt fort. Men då Nilsson hade ett fint och rent hem utan andra barn, trodde många att deras barn skulle få en god uppväxt hos Nilsson, varigenom hennes verksamhet kunde fortgå.

Nilssons verksamhet avslöjades när Blenda Henricsson, en kvinna som trots skammen av att ogift ha fött ett barn, ville ha kontakt med sitt bortlämnade barn. När hon inte fick det av "Anna Nilsson", ett namn Hilda Nilsson använde sig av när hon hade fått kontakt med Blenda Henricsson, bad Henricsson polisen undersöka saken och snart rullades historien om änglamakerskan upp.

Hilda Nilsson dömdes till döden den 13 juni 1917 av Helsingborgs rådhusrätt, för att ha dödat åtta barn. Innan straffet verkställdes tog hon sitt eget liv genom hängning. Samma dag hade dock domstolen i enlighet med ny praxis valt att omvandla dödsstraffet till livstid i fångenskap, något som Nilsson då ej var medveten om. Hon var den sista dödsdömda svensk som inte benådades.

Baljan och hinken som Hilda Nilsson använde sig av